

ligt. Dersom nu finantsielle Hensyn afgjørende skulle sig imod Valget af et saadant Sted, ja, Herre Gud, saa maa man resignere, nøies med det mindre Gode, naar man ikke kan faae det større; men jeg kan efter det Kjendskab, jeg troer at have til Landet, ikke erkjende, at det skulde være Tilfældet, og jeg maa navnlig sige, at det har forundret mig noget, at den høit-agtede Ministers Tanke fortrinsviis synes i Sylland at være rettet paa Nye. Jeg maa tilstaae, at overmaade nøie bekendt med Omgivelserne der er jeg ikke; men saavidt jeg af et personligt Beskjendtskab for en kort Tid har kunnet dømme derom, maa jeg dog troe, at man langt billigere og langt bedre for de militaire Døvels vil kunne faae et Terrain nordligere, f. Ex. ved Silkeborg. Der er derved paafaldet mig en Tanke, som jeg ikke skal holde tilbage, uden at jeg dog derved i mindste Maade vil gjøre Krav paa, at den skulde tages til Følge. Jeg tænker her paa vor silkeborgske Skovdomaine, der med Hensyn til Naturbestaaffenhed og med Hensyn til den store Lethed, hvormed Arealer i dens Nærhed ville kunne erhverves, fortjener at komme i Betragtning, thi lad mig strax sige det, jeg troer, det vil være en god Deconomi at expropriere og erhverve Eiendomme for Leire, navnlig med Hensyn til den velgjørende Virkning for Cultivering af Jorden, som Leiranlæg udbrede trindt omkring sig, ogsaa efter hvad jeg kunde kalde Erfaringen her, hvad jeg strax skal berøre, og Erfaringen i andre Lande. Skovene ved Silkeborg indeholde i og for sig omtrent 4,000 Tdr. Land af meget forffjellig Bestaaffenhed, af gjenemstaaren og afvejlende Grund, og de støde som bekendt op til store Arealer, der ere at vinde ved en forholdsviis mindre Beføstning. Denne Skovdomaine har for Staten i afvigte Regnskabsaar — jeg nævner her runde Tal — givet 24,000 Rd. i Bruttoindtægt, og Udgiften har været 10,000 Rd.; Statens Fordeel af den har altsaa været 14,000 Rd. Det forekommer mig, at Krigsministeriet meget let med vedkommende Minister for Domainerne maatte kunne træffe en Overeenskomst, hvorved dette Areal overlodes til Krigsministeriet. Jeg er nu af den bestemte Overbeviisning, at man

ikke med samme Nytte for Døvelserne bevæger sig paa et Terrain, som man ikke selv eier, ja, jeg turde næsten, uden at jeg personlig veed Noget derom, sige, at den, der vil undersøge Forholdene nøie, vil komme til den Overbeviisning, at Hærvæsenet ikke vilde være vel tjent med f. Ex. at benytte den Domaine, hvorom jeg her taler, uden at have erhvervet sig den som Eiendom. Det er mig forøvrigt bekendt, at der ogsaa er tænkt paa, ja maastee tal om, andre Domainearealer, skjøndt jeg er overbevist om, at det forholder sig saa, at dersom Hærvæsenet vilde benytte en af vore Domainer, og navnlig en af vore Skovdomainer, vilde det blive bethydelig lammet i sine Bevægelser og i Brugen af Terrainet af denne sibeordnede Statsautoritet, af dette Forstveesen, der i det Hele taget ikke er synderligt populairt blandt os, uagtet dets Resultater ikke hidtil have været overmaade store for Staten, idet det upaatvibelig vilde vise en Midkjærlighed, en Over og en Omhu for at vogte dette og hiint Sted, og saa fremdeles, medens jeg tænker, at dersom man f. Ex. overtog Silkeborgs Domaine, saa vilde det ikke falde Krigsvæsenet saa saare vanskeligt, uden i mindste Maade at forringe Capitalværdien eller det aarlige Udbytte af enten det ene eller andet Domaineareal, som det maatte vælge, at have den frie Raadighed der, hvilket i mange Retninger overmaade meget vilde kunne komme Hærvæsenets Udvikling tilgode. Det Standpunkt, hvorpaa jeg staaer, er det samme som den ærede Rigsdagsmands for Kolding; det gaaer ud paa, at vi maae komme hen til en noget lignende Hærorbning som den, jeg har arbejdet for, og derhen kunne vi komme igjennem den nuværende Lov, naar vi give nogen Tid, baade til stor Besigelse for vort Folk og til store Besparelser for Statskassen, idet Leirvæsenet udvikler sig paa Garnisonsvæsenets Beføstning eller med Garnisonsvæsenets Indstrækning for Die. Jeg maa derfor lægge den allerstørste Vægt paa, at vi begynde med en Leir, og dernæst, at vi begynde med denne ene Leir saaledes, at hvad vi give ud til den, til Materiel og i andre Henseender, kan komme en større Udvikling i den Retning, jeg har tilbadt mig at antyde, tilgode. Ved at omtale